

ט"ו בשבט

סדר ארבע העונות

כמנהג קהילות המתנ"סים

יעקב מצויז

קישורים מוזיקליים להפעלה בסלולרי

לצפייה ולהאזנה **playlist**

הנגשה לבעלי לקות ראייה

שבט תשפ"א | לשימוש פנימי

ט"ו בשבט במתנ"סים

בשנת תשנ"ז יצאה לאור החוברת הראשונה של סדר ט"ו בשבט בתמיכתו של מאיר וקנין מהחברה למתנ"סים. מאז הפיקה החברה סידרה של חוברות חג וימי זיכרון שהפכו להיות חלק מן הנוף התרבותי של קהילות רבות. בכל אחד ממועדי השנה, מתכנסים במרכז הקהילתי ומציינים את האירוע בטקסים, בשירה ובמחול, בשיח ובלימוד ובאכילה ושתייה. זוהי הזדמנות להגברת הקהילתיות, לשיח זהויות, לחגיגה רב תרבותית יהודית ישראלית וליצירה וחיזוק קשרים חברתיים. החברה למתנ"סים מתאמצת לתרום את חלקה להגברת הסובלנות ולהעצמת הלכידות החברתית. ט"ו בשבט הוא יום נטול סייגים הלכתיים המזמן לנו מרחב יצירתיות עצום ויכולת לעצב את מתכונת החג לפי הזהות של כל אחת מהקהילות. החג אהוב ומקובל על הרוב המוחלט של יהודי ארץ ישראל וקהילות המתנ"סים. לאור מגבלות הנגיף נחגג הפעם רק במסגרת המשפחה ונשתף משפחות אחרות באמצעות המרשתת. חוברת דיגיטלית זאת מציעה מתכונת למבקשים להעצים את חוויית החג. החברה למתנ"סים מאחלת לכל אזרחי ישראל ראש שנת אילן של בריאות איתנה, אהבה ושלוש.

תושבי פסגת זאב יקרים,

טו בשבט הוא חג של חיבורים. חיבור לטבע, לסביבה וכמובן חיבורים בין אנשים. אנחנו שזכינו לגור בשכונה שהיא ממש בתוך הטבע, שיש לנו במרחק דקות מהבית נחל ויער ואתרי מורשת ופארקים נהדרים, לא נפספס את ההזדמנות לחגוג את החיבורים האלה. אם בשנים עברו נהגנו לקיים בטו בשבט סדר טו בשבט חגיגי ברוב עם, השנה נעשה את זה מעט אחרת. מונחת בפניכם חוברת סדר בשבט אינטראקטיבית שמומינה אתכם לציין את המועד המיוחד הזה עם המשפחה הגרעינית וליהנות מהשירים בקישורים המופיעים בה. וזיכרו השנה המקום הבטוח הוא המרחב הפתוח! אנו מזמינים אתכם לקחת חלק בשלל הפעילויות באתרי הטבע והמורשת הקיימים ממש מתחת לבית. בתקווה שזה יהיה החג האחרון שאנחנו מקיימים 'בריוחוק חברתי' חג אילנות שמח!

מינהל קהילתי פסגת זאב

אבישי מזרחי יו"ר | יעל כהן מנהלת המינהל הקהילתי

התחדש חג והתחזק מנהג

המקרא מלמד כי ראשית האנושות כרוכה בנטיעת עצים ובשמירתם. בסיפור הבריאה נאמר: "וַיֹּשַׁע ה' אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם" (בראשית ב.ח). נח נוטע כרם, ולפי חז"ל לקח אתו לתיבה "זמורות לנטיעות יחורים לתאנים גרופית לזיתים" (ב"ר לא יד). אברהם נוטע אשל בבאר שבע (בראשית כא לג). בני ישראל מצווים "וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכָל" (ויקרא יט נג), ומוזהרים "כִּי תִצְרֹךְ אֶל עֵיר יָמִים רַבִּים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָהּ לְנִדְחָהּ עָלֶיהָ גֵרְזֵן" (דברים כ יט). התורה מורה לנו לשמור על הסביבה וט"ו בשבט הוא תזכורת לחובה הזאת. בימי חז"ל נזכר ט"ו בשבט לראשונה במשנה "ראש השנה לאילן" (ר"ה א א). הוא מבדיל בין שנה אחת לחברתה לעניין תרומות ומעשרות: "עד כאן הן [האילנות] חיון ממי השנה שעברה ומכאן והילך הן חיון ממי השנה הבאה" (ירושלמי, ר"ה א ב). תבחין נוסף הוא בצבוצ הפרו, "אילן שחנטו פירותיו קודם חמשה עשר בשבט מתעשר לשנה שעברה, אחר חמשה עשר בשבט מתעשר לשנה הבאה" (בבלי, ר"ה טו ע"ב). רבן בן יוחנן בן זכאי הורה להקדים את מצוות הנטיעה להקבלת פני המשיח (אדר"נ ג"ב לא).

החל מימי הביניים המאוחרים נתפס יום ט"ו בשבט כהזדמנות לבטא את הגעגועים של העם הגולה אל ארצו מולדתו. חכמי הקבלה מזכירים אותו בספר "חמדת ימים" ובקונטרס "פרי עץ הדר". הם נהגו לאכול שלושים מיני פירות, תוך ברכות, תפילות ולימוד. לפרקים שתו ארבע כוסות יין, שצבעו היה משתנה מכוס לכוס, בהתאם לארבע עונות השנה. בעליות הציוניות הגדולות נתפסו הנטיעות כסמל לאחיזה מחודשת של העם בארצו. הסתדרות המורים הכריזה בתרס"ח 1908 על יום הנטיעות וייסדה מסורת חדשה בישראל. מאז נעשה החג לאחד הסמלים של הציונות וכנסת ישראל נוסדה בט"ו בשבט תש"ט 14.2.49. בעשורים האחרונים נוסף לתכני היום ערך שימור הסביבה, מה שמלמד שהחג מתחדש והולך.

ראש השנה לאילן שמירת הסביבה

אַרְבָּעָה רֵאשֵׁי שָׁנִים הֵם: בְּאַחַד בְּנִיסָן, רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה לַמַּלְכִים וְלַרְגָּלִים. בְּאַחַד בְּאֵלוּל, רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה לַמַּעֲשֵׂר בְּהֵמָה... בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי, רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה לַשָּׁנִים וְלַשְּׂמֹטָיו וְלַזְבָּלוֹת, לַנְּטִיעָה וְלִירֻקוֹת. בְּאַחַד בְּשֶׁבֶט, רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אָמְרִים, בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בּוּ.

משנה, ראש השנה א א רצים למשנה

בְּרֵאשֵׁי הַשָּׁנָה, בְּרֵאשֵׁי הַשָּׁנָה
לִבְנוֹ עֵנָה בְּתַפְלָה נוֹשְׁפָה
שִׁיפָה וְשׁוֹנָה תְּהֵא הַשָּׁנָה
אֲשֶׁר מִתְחִילָה לָהּ כְּשִׁיר

 נעמי שמר

כָּל רוּעָה וְרוּעָה יֵשׁ לוֹ גֹּאֵן מִיַּחַד
לְפִי הָעֲשָׂבִים
וְלְפִי הַמָּקוֹם שֶׁהוּא רוּעָה שָׁם...
וְלְפִי הָעֲשָׂבִים וְהַמָּקוֹם שֶׁרוּעָה שָׁם
כִּן יֵשׁ לוֹ גֹּאֵן

כִּי כָל עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ שִׁירָה...
וּמְשִׁירַת הָעֲשָׂבִים נַעֲשֶׂה גֹּאֵן שֶׁל הָרוּעָה

ר נתמן מברסלב שולי תנ"ך

חג לנטיעות ומועד לציונות

וְכִי תִבְאוּ אֶל הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכָל (ויקרא יט ג). אָמַר לָהֶם הַקַּב"ה לְיִשְׂרָאֵל:
אֵף עַל פִּי, שֶׁתִּמְצְאוּ אוֹתָהּ מְלֵאָה כָּל טוֹב, לֹא תֵאמְרוּ נִשְׁבַּ וְלֹא נִשְׁע. אֲלֹא הוּוּ זְהִירוֹן
בְּנִטְיֵעוֹת, שֶׁנִּיאָמַר וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ מֵאֲכָל, כִּשְׁם שֶׁנִּכְנָסְתֶּם וּמִצְאֶתֶם נִטְיֵעוֹת, שֶׁנִּטְעוּ
אַחֲרֵיכֶם, אֵף אַתֶּם הָיוּ נוֹטְעִים לְבְנֵיכֶם. (תנחומא, קדושים ח) אנסמבל ימא

רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי אוֹמֵר: אִם הָיְתָה נִטְיֵעָה בְּתוֹךְ יְדֵךָ וְיֵאמְרוּ לָךְ: "הֲרֵי מְשִׁיחַ בָּא",
נִשְׁע אֶת הַנְּטִיעָה וְאַחֵר כִּךָ צֵא וְהִקְבִּילְהוּ. (אבות דרבי נתן נו"ב לא)

שָׁלוֹם לָךְ אָרֶץ נְהַדְרַת
עֲבָדֶךָ הִדֵּל נוֹשֵׂא לָךְ שִׁיר מְזֻמּוֹר
גַּם אִם לְעֵתִים נוֹדֵד אֲנִי עַל דְּרָךְ
מָה טוֹב לְדַדֵּד אֵךְ טוֹב יוֹתֵר לַחֲזֹר

אילן גולדהירש שייגעצ

כִּךָ הוֹלְכִים הַשּׁוֹתִלִים
רֵן בְּלֵב וְאֵת בֵּיד
מִן הָעִיר וּמִן הַכֶּפֶר
מִן הָעֵמֶק, מִן הָהָר
בְּט"וּ בְּשֶׁבֶט

יצחק שנהר רינת וחברים

בַּפֶּה נִתְבָּרָךְ?

יְהִי רָצוֹן, שְׂבַעֲבוֹר עֲרִיכַת סֵדֶר זֶה
 בְּזִכְרוֹתָן שֶׁל אַרְבַּע כּוֹסוֹת
 וּבְסִגְלוֹתֵם שֶׁל פְּרוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
 וְזָכָה לְהִגְשַׁמַּת כָּל עֲרִכְנוֹ
 שֶׁכָּל אִשָּׁה וְאִישׁ, שֶׁכָּל עֵץ וְאֵילָן
 יִתְנוּ אֶת פְּרִיָם הַמֵּיחָד לָהֶם בְּקֹהֵלָה וּבְטַבַּע
 לְאַהֲבָה וּלְהַנָּאָה מֵאֵילָנוֹת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
 שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ עֲלֵינוּ שְׁנַת-אֵילָן טוֹבָה
 וְשׁוֹפְעַת בְּרָכָה עַד בְּלוֹי דָּי. אָמֵן

העורך

אֲזַ יִרְגֵן עֵץ הַיְעָרִים לִפְנֵי אֵל אֲדִיר אֲדִירִים
 יַעִיר זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֲשִׁיר שִׁיר חֲדָשׁ
 יִתְפָּאֵר אֵל חֵי צִירוֹנוֹ וְהַשְׁמֹו יִתְקַדֵּשׁ
 בְּרוּךְ אֵל שׁוֹכֵן עֲרֻבוֹת הַבוּרָא וְנִפְשׁוֹת רַבּוֹת
 וּבְרָא אֵילָנוֹת טוֹבוֹת אֲשִׁיר שִׁיר חֲדָשׁ
 יִתְפָּאֵר אֵל חֵי צִירוֹנוֹ וְהַשְׁמֹו יִתְקַדֵּשׁ

ר' יוסף חיים הַבוֹמְלֵטִישׁ

עַל רְאִישֵׁינוּ שׁוֹב נוֹשְׁרוֹת טְפוֹת שֶׁל גֶּשֶׁם
 רוּחַ סִתּוֹ עָלֵינוּ זָהָב בְּכָל פְּזָרָה
 שׁוֹב וְנִמְתֵּין לְשִׁמְשׁ, נְצַפֶּה וְחָכְהָ שׁ...
 בְּאֵבִיב הַיָּא תִּשׁוּב בְּחֲזָרָה

אבי קורן הַנַּח"ל

שַׁעַר הַסְּתִיּוֹ

מקדשים את החג על גביע יין לָבָן.

היין הלבן מסמל את עונת הסתו, רוחות מלטפות מקדימות את החורף הסוער, החמה מאחרת לזרח ונחפזת לשקע, השמים מתנפסים בצבים נהים, עלי השלכת נושאים לארץ, ממטרים מגיחים לפרקים והטבע מבקש להתנמנם.

נקדיש את הכוס הראשונה להתחדשות עם ישראל בארץ ישראל, להגשמת החלום הציוני ולעצמאות מדינת ישראל, כה לחי!

הגני מוכן/נה ומזמן/נה, לקדש חג על כוס יין ראשונה מארבע כוסות סדר ליל ט"ו בשבט

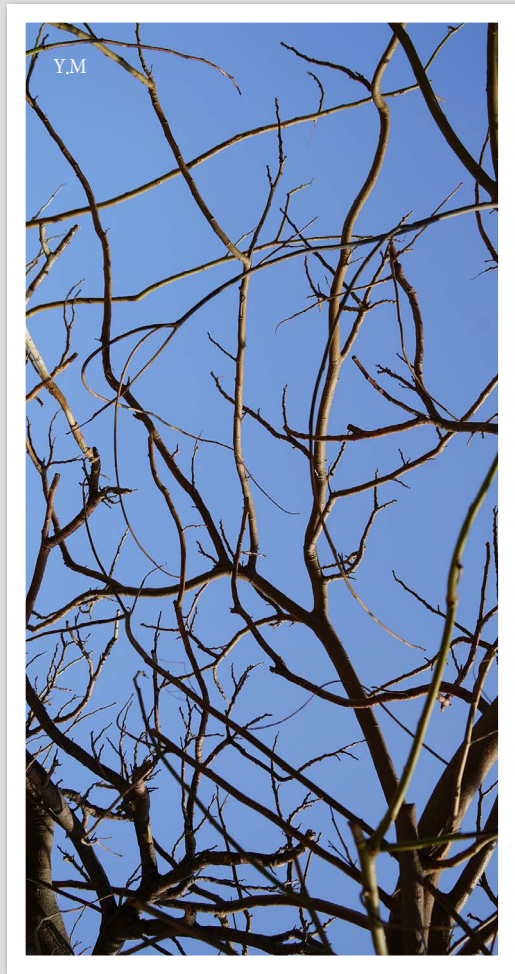
בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן

השיר יהיה לכם כליל התקדש חג ושמחת לכב כהולך כחליל לבוא כהר ה' אל צור ישראל. (ישעיה ל כט)

ברשות אל-חי, שוכן מרומים המוציא מן הארץ פרות נעימים וברשות מורותי ורבותי המסכים העושים יום חג לאילנות הטובים ונשא כוס ברכה ברוך ובשירים ונקדש בשמחה את מועד הנירים ברוך ישראל העמל בשדות ובגנים וברוכה לו ארץ שבצת המינים לחיים נשתה, זקנים טף ונשים לאהבה, לשלום ולטוב המצטיים הממלא אסמינו בר ויקבינו זנים יתברך אל-חי, בורא פרי הגפנים

העורך רוני אישרן

עם הסתתו חזרו הצפורים
מעבר למדבר, מעבר להרים
והוא ראה אותה על הצוף
והיא כחלת נוצה, והיא דקת כנף
זה היה עם בוא הסתו
הוא אותה כל כך אהב
היתה יפה כמו בשירים
כמו בסתו הצפורים

יורם טהר לב 🖱️ אילנית

כל סתו אני נוטר אל תוך עצמי
ממש כמו אז, כהלה שקטה
הילד החדש בכיתה...
ויש משהו נעים כזה
ויש משהו מכאיב
מנסה לא לשכח
שבסוף מגיע האביב

אשכול נבו 🖱️ דוד דאור

"לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה ותכם, אפשר אין לה קצין שטר ומשל. תכין בקיץ
לחמה, אגרה בקציר מאכלה." (משלי ו'ו). מעשה בחרגול ובנמלה שבילו את ימי
הקיץ שלהם כל אחד בדרונו. החרגול קיפץ מרגב לרגב, זלל להנאתו ונהנה מן
השמש החמימה ואילו הנמלה הייתה עמלה יומם וליל באגירת מזון ושיפור הקן
לקראת ימי החורף הזועפים. כאשר הגיעה עונת הסתיו החלו להתדלדל מקורות
המזון של החרקים שנחרדו מאימת החורף הממשמש ובא. פנה החרגול אל
הנמלה בתחינה לקבל מעט מן המזון שאגרה כל הקיץ. גערה בו הנמלה ואמרה:

מי שטרח בערב שבת, יאכל בשבת. 🖱️ נוסטלגיה 90

עולם העשייה

חכמי הקבלה חילקו את המציאות לארבעה עולמות, הנקראים בקיצור אבי"ע: אצילות, בריאה, יצירה ועשייה. עולם האצילות הוא מעבר לכל השגה אנושית ולכן נעסוק רק בשלושת האחרונים. לפי סדר העולמות הזה, עולם העשייה הוא הדרגה הרחנית הנמוכה ואילו האצילות היא הגבוהה ביותר. את עולם העשייה מייצגים פירות בעלי קליפה, שאת תוכנם אוכלים ואת קליפתם משליכים. התוך מסמל את הטוב ואילו הקליפה את הרע. כך הופך סדר אכילת פירות ט"ו בשבט לסדרה של פעולות סמליות הבאות להעלות את החברה הישראלית במדרגות הרחניות מעולם שיש בו טוב ורע לעולם שכולו טוב. כסמל לעולם העשייה נאכל פירות בעלי קליפה כגון אגוזים, שקדים ופרי הדר.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַעֵץ

על ר' מאיר נאמר "רימון מצא, תוכו אכל, קליפתו זרק". הרימון הוא המורה הרחני של ר' מאיר, החכם הגדול אלישע בן אבויה. למרות שחכם זה שינה את אמונתו, המשיך רבי מאיר ללמוד ממנו תורה תוך שהוא בורר לעצמו את התוכן הטוב מהקליפה הגרועה. מכאן אנו למדים שמי שמבקש ללמוד חוכמה מתברו לא צריך לבדוק מהי אמונתו, שכן נאמר "מִכָּל מַלְמֵדֵי הַשִּׁכְלָתִי" (תהילים קיט צט), וכן "אִיזְהוּ חָכֵם, הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם" (אבות ד א). ניתן ואף רצוי לקדם שיתוף פעולה בין אנשים בעלי אמונות ודעות שונות. (לפי רבנו בחיי, אבות ד א)

יּוֹם ט"ו נִשְׁבֵּט הַנְּהַדָּר רֵאשִׁית פְּרֵי הַסְּמִדָּר
 לֹא תִצְמַח הָאָרֶץ דְּרָדָר כִּי אִם פְּרֵי יֶעֶץ הַדָּר
 מִמֵּתְקִים מִרְקָחִים וּפְרוֹת הַמְּשֻׁבָּחִים
 אוֹכְלִים אוֹתָם וּשְׂמֵחִים וּמְהַלְלִים לְאֵל נְאֻדָּר

ר' מרדכי מסלטון 🍎 דוד מנחם

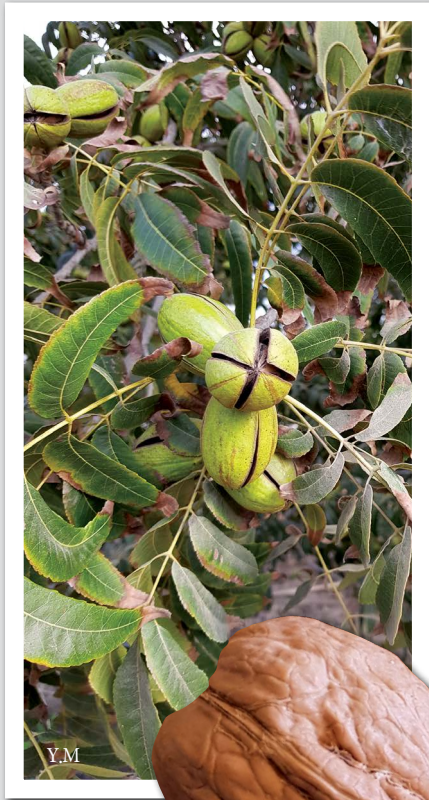
רוּחַ סִתּוֹ יַעֲלֶה
 מְיֻלָּל, חֲלָפוֹ לִי הַשָּׁנִים
 עַל מְקוֹלֵי אֶצְלַע וְאֶצְחָק
 יוֹד יוֹם נָתַן לִי אֵל

יוסי מדמוני 🍎 נתי לוי

מסורת נוספת של אכילת פירות בט"ו בשבט הולכת לפי סדר שבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל: "אַרְצָה חֲשֵׁה וּשְׁעָרָה וְגַפְן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדָבָשׁ" (דברים ח ח). חיטה ושעורה הם מיני מאפה, גפן היא יין, תאנה היא דבלה, רימונים, שנשארו מראש השנה, זיתים כסמל לשמן ודבש תמרים.

עם ישראל נמשל לגל של אגוזים המסוגל להיות יציב כאשר כל אגוז מוצא את מקומו בתוך הגל. במידה ששולפים אגוז אחד, הגל מתמוטט ומתרגש, ועל כך נאמר: "כל הפירות יכול אדם ליטול מהם מתוך השק ואין חבריהם מרגישים, בין תמרים בין תותים בין תאנים, אבל האגוז כיון שאתה נותן ידיך ונוטל מהם מעט, כולם מתרעמים ומרגישים" (פסיקתא רבתי יא). אם אחד מאתנו נתון במצוקה כולנו ערבים לשלומנו ולרווחתו ולכן אנו נחפזים לצאת לעזרתו.

לְמַעַלָּה בְּהַר כְּבֹד הַשָּׁמַיִם שׁוֹקֶצֶת
 וְרוּחַ שֶׁל עָרֵב פּוֹרֵץ מִן הַחֹם
 סִירֵת אֲגוּזֹת אֶת הַדֶּרֶךְ יוֹדֵעֵת
 כִּי בָּהּ הִיא הֹלֶכֶה גַם אֶתְמוֹל, גַּם שְׁלֹשֹׁם
 לְסִירֵת אֲגוּזֹת יֵשׁ קִלְפָּה קֹצֵת עֲבָה
 אֶךְ לֵב שֶׁל זָהָב וְהַמּוֹן אֶהְבָּה

ידודו ברק 🖱️ יאאל בשן

אֵל גִּנַּת אֲגוּז יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת בְּאֵבֵי הַיַּחַל
 לְרֵאוֹת הַפְּרָחַה הַגָּפֵן הַנְּצוּ הַרְמוֹנִים
 לְכֹה דוּדֵי וְצֵא הַשָּׂדֶה נְלוּנָה בְּכַפָּרִים
 וְשִׁנְיָמָה לְכַרְמִים נִרְאָה אִם פְּרָחַה הַגָּפֵן
 פִּתַח הַסְּמֶדֶר הַנְּצוּ הַרְמוֹנִים
 שֵׁם אֶתָּן אֶת דְּדֵי לָךְ

שיר השירים 🖱️ קרולינה

יָמִים חוֹלְפִים וְכָבֵד הַסֵּתוֹ
 עָלִים מֵתִים יִשְׁאִיר אַחֲרָיו
 דְּמָעוֹת עוֹלוֹת וְשׁוֹב הַזְּכֵרוֹנוֹת
 אָבִיב רְחוּק וְקוֹץ שְׁחֵלֶף
 הוּא מִי יִשְׁיֵב אֶת עֵגֶג הַלִּילוֹת
 חֲמֵדֵת יָמִים אֲבָדוֹ לְשׂוֹא

יעקב שבתאי 🖱️ יהורם גאון

שַׁעַר הַחֹרֶף

מוֹזָגִים לְגִבְעֵי יַיִן שְׂרָבוּ לְבָן וּמַעֲוֵאוֹ אָדָם.

מַעֲט הָאָדָם שֶׁהוֹסֵפֵנוּ לַיַּיִן הַלְבָן מְסַמֵּל אֶת רֵאשִׁית הַתְּעוֹרֵרוֹת הַטַּבֵּעַ
בְּעֻצּוֹמָם שֶׁל יְמוֹת הַחֹרֶף הַקְּרִים וְהַסּוֹעֲרִים. הַלְבְּלוֹב הַמְהַסֵּס וְהַפְּרִיחָה
הַמַּעֲדָנֶת מְעִידִים כִּי הַטַּבֵּעַ מְבַקֵּשׁ לְהַקִּיץ מִתְרַדְמֶת הַחֹרֶף הַעֲמֻקָּה
שֶׁנִּפְלָה עָלָיו, וְבְרֵאשׁ כָּלֵם עוֹמֵד סִמְלוֹ שֶׁל הַחַג, הַשָּׂקֵד.

נִקְדִּישׁ אֶת הַכּוֹס הַשְּׂנֵיָה לְהַגְבֵּרֶת הָאֵהָבָה וְהָאֲחוּוָה בַּחֲבֵרָה הַיִּשְׂרָאֵלִית,
לְהַתְּעַצְמוֹת הַסּוֹבְלָנוּת וְהַכְּבוֹד לְזוֹלַת וּלְחֻזַק הַלְּכִידוֹת הַחֲבֵרָתִית, כֹּה לַחֲיִי!

הַנְּיָ מוֹבָן/ָה וּמְזַמָּן/ָה, לְשִׁתּוֹת כּוֹס יַיִן שְׂנֵיָה מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת סְדֵר לִיל ט"ו בְּשַׁבָּט

לַחֲיִים!

שֶׁלַג עַל עִירִי, כָּל הַלַּיְלָה נָח
אֶל אֲרָצוֹת הַחֵם אֲהוּבֵי הַלֶּךְ
שֶׁלַג עַל עִירִי, וְהַלַּיְלָה קָר
מֵאַרְצוֹת הַחֵם לִי יָבִיא תָמָר
שֶׁלַג עַל עִירִי, וְהַלַּיְלָה הַקָּר
מֵאַרְצוֹת הַחֵם לִי יָבִיא תָמָר

הַשָּׂקֵדְיָה פּוֹרַחַת
וְשִׁמְשֵׁשׁ פֶּז זוֹרַחַת
צִפְרִים מֵרֵאשׁ כָּל גַּג
מִבְּשָׂרוֹת אֶת בּוֹא הַחַג
ט"ו בְּשַׁבָּט הַגִּיֵּעַ - חַג הָאֵילָנוֹת

יִשְׂרָאֵל דּוֹשְׁמָן 🍷 דַּפְנָה אַרְמוֹנִי

נַעֲמִי שֶׁמֶר 🍷 רֹחַמָה רֹז

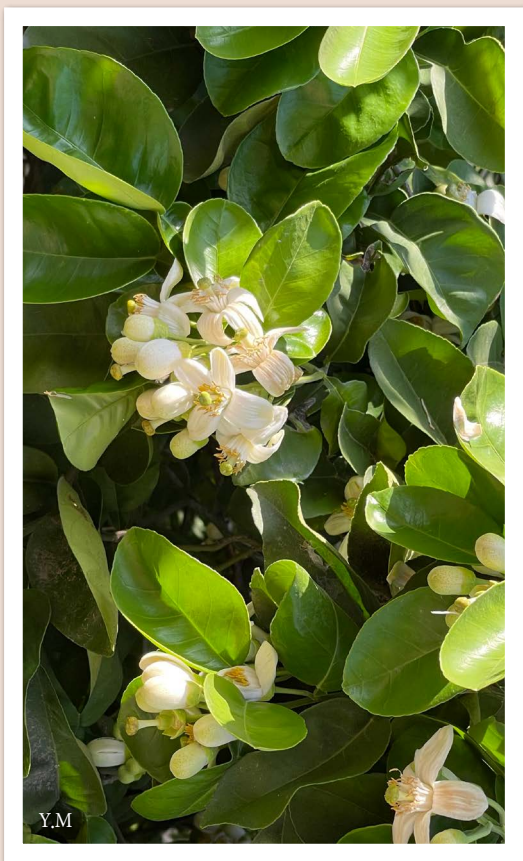
כאשר הלל הזקן, נשיא הסנהדרין, היה נער צעיר, ביקש ללמוד תורה בבית המדרש, שבו לימדו שני ענקי הדור, שמעיה ואבטליון. אך שכר הלימוד הגבוה מידי אילץ אותו לעבוד קשה ואת משכורתו חילק מחצית למחיתו ומחצית למימון שכר הלימוד. ביום שישי אחד לא היה בידו לשלם לבית המדרש ולכן אסרו עליו את הכניסה ללימודים. הלל לא ויתר על רכישת השכלה ולכן טיפס על גג בית המדרש כדי להאזין לדברי החכמים דרך חלון שבו. חורף סוער שבאותו היום הנחית כמות גדולה של שלג על הגג וכיסה את הלל התלמיד העני. למחרת, ביום השבת, כאשר האיר היום, נכנסו שמעיה ואבטליון לבית המדרש ומצאו אותו חשוך. בדקו את החלון שבתקרה וגילו לתדהמתם דמות אדם בתוכו. מיד עלו לגג ופרקו מעל הלל שלג בגובה שלוש אמות. הכניסו אותו לבית המדרש, רחצו אותו והושיבו אותו על יד המדרה שהבעירו. לאחר שהתאושש אמרו האחד לשני: למען תלמיד כזה ראוי לחלל את השבת. (לפי התלמוד יומא לה ע"ב)

עַם שְׁלֵג צַח רֵאשׁוּ בְּעַרְפֵּל
 רֵאשׁוּ בְּעַר בְּעַל כְּרוּחַ
 וְאַנְשִׁים עָצְרוּ לְהִסְתַּכֵּל
 לְהִסְתַּכֵּל אֶל תוֹךְ תוֹכוֹ
 מִצָּא בְּנִין אֲדוּל עָלָה לֵאמֹר
 רְצָה לְצַלֵּל כְּמוֹ הַיָּץ
 אֲךָ מִכִּיּוֹן שָׂדֵה הָיָה יוֹם חַג
 נַחַת עַל צְמִרְתּוֹ שֶׁל עֵץ

שלומי ברכה 🖐️ משינה

בְּאַרְץ אֱהָבְתִי הַשְּׂקֵד פּוֹרַח
 בְּאַרְץ אֱהָבְתִי מְחִכִּים לְאוֹרַח
 שֶׁבַע עֲלָמוֹת שֶׁבַע אֲמָהוֹת
 שֶׁבַע כְּלוֹת בְּשַׁעַר
 אֲךָ מִי צִיּוֹן נִשְׁרַח לֹא וַיִּרְאֵנוּ
 וּמִי יָב חָכֵם לֹא וַיִּכְרַעוּ
 מִי לֹא יִטְעֶה מִי לֹא יִשְׁאָה
 מִי יִפְתַּח לֹא הַדְּלֵת

לאה אולדברג 🖐️ האופרה

Y.M

עולם היצירה

אנו עולים דרגה רחוקה נוספת אל עולם היצירה, שהוא אחד מארבע עולמות קבליים הנקראים בקיצור אבי"ע. פירות המסמלים את עולם היצירה הינם אלה שאנו אוכלים את המעטה החיצוני שלהם ואילו את הגלעין שלהם זורעים או משליכים, כגון תמרים וזיתים. בפירות אלה הגלעין הוא מעין קליפה פנימית רעה, אך כמות המזון גדולה מין הקליפה ולכן הם מסמלים דרגה גבוהה יותר מעולם העשייה ועדיין נמוכה מעולם הבריאה.

"מָה תִּמְרָה זוּ אֵין בָּהּ פִּסְלֵת, אֶלָּא תִּמְרִיהָ לְאֹכִילָהּ וְלוֹלְבִיָּהּ לְהִלֵּל, חֲרִיזֵת לְסִכְיָה, סִיבִים לְחֻבְלִים, סִסְסָנִים לְכִבְרָה, שְׂפַעֵת קוֹרוֹת לְהִקְרוֹת בָּהֶם אֶת הַבַּיִת, כָּךְ הֵם יִשְׂרָאֵל אֵין בָּהֶם פִּסְלֵת אֶלָּא מֵהֶם בְּעָלִי מִקְרָא מֵהֶם בְּעָלִי מִשְׁנֵה מֵהֶם בְּעָלִי תִּלְמוּד מֵהֶם בְּעָלִי הַגָּדָה". אֲנִי מְזַמְּנִים לְהוֹסִיף, לְמַשְׁל: מֵהֶם מִתְּנֻדָּבִים בְּקִהְלָה, מֵהֶם עוֹזְרִים לְזוֹלֵת, מֵהֶם מְשִׁכְּנִים שְׁלוֹם וּמְקַבְּלִים אֶת כָּל הָאָדָם בְּסִכְרֵ פָּנִים יְפוֹת. (לפי בראשית רבה מא א)

צדיק כְּתָמָר יִפְרַח כְּאֶרֶז בְּלִבְנוֹן יִשְׁאָה. (תהילים צב יג)

צֵל צֵץ תִּמְרֵי וְאוֹר יָרֵחַ
וּמְגִינֵי כְּנוֹר תִּקְסִים אֶת הַלֵּב
עוֹלָה הַצֵּלִיל רוֹעֵד בּוֹקֵץ
מִמִּיתָרִים נִשְׁפָּף כְּאֵב

אפרים ויינשטיין 🖐️ עוזיה צדוק

צֵצִי הַדִּקְל בְּלֵב בְּגָדָד
עַל הַפֶּרֶת וְהַחֲדַקְל, אֶרֶץ הַתִּמְרֵי
יִשְׁבוּ הוֹרֵינוּ עַל נְהָרוֹת בְּכָל
אֲלוֹת אֲלֵפִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
וְאַתָּם תִּמְיֵד תְּפִלָּה בּוֹעֶרֶת
עוֹד מְעַט יְבוֹא הַגּוֹאֵל
עַל כְּנֵפֵי הַנֶּשֶׁר
יְבוֹא לְיִשְׂרָאֵל, צִיּוֹן וְיִשְׂרָאֵל

קובי רואה 🖐️

אֶשְׂתָּהּ כַּגֶּפֶן פְּרִיָּהּ בִּירְכָתִי בֵּיתְךָ בְּנוֹיָה כְּשִׁתְּלִי זֵיתִים סָבִיב לְשִׁלְחָנְךָ. (תהילים קכח ג)
הַרְוֵאָה זֵית בְּחֵלֶום, שֵׁם טוֹב יוֹצֵא לוֹ, שְׁנַאֲמַר "זֵית רַעְנָן יִפֶּה פְּרִי תֹאֵר קָרָא ה' שְׁמִיךְ" (ירמיה יא טז). הַרְוֵאָה שְׁמֵן זֵית בְּחֵלֶום, יִצְפֶּה לְמֵאוֹר תּוֹרָה, שְׁנַאֲמַר "וַיִּקְחוּ אֱלֹהִים שְׁמֵן זֵית זָךְ" (שמות כז כ). (בבלי, ברכות נז ע"א)

Y.M

הַקֶּשֶׁב, הַקֶּשֶׁב
לְמִשְׁב הָרוּחַ
כְּנוֹף הַזֵּיתִים
אִיזוֹ צְמִיחָה עֲנָה
הַקֶּשֶׁב הַקֶּשֶׁב לְמִשְׁב
יִתְשַׁמַּע מָה הֵם אוֹמְרִים
דְּבָרִים נְבוֹנִים וּפְּשׁוּטִים
לאה גולדברג 📖 בת אלה

וְהַשְׁחַף תָּר, לְבוֹ מוֹאֵר
כְּפִיו עָלָה שֶׁל זֵית
בְּשׂוֹרֵת שְׁלֹום לְבוֹת
נַח הַרְחַק מִן הַשִּׁית
וְהַשְׁחַף תָּר
אֲחֵר עָלָה שֶׁל זֵית
פנינה אליוני 📖 צחי הלוי

כְּאִשֶּׁר נִפְרַד רַב נַחְמָן מֵרַב יִצְחָק בְּקִשׁ מִמֶּנּוּ לְבָרְכוּ. אָמַר לוֹ: אֲמַטֵּל לְךָ מִשָּׁל
לְמָה הַדְּבָר דּוֹמֵה, לְאָדָם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּמִדְבָּר וְהָיָה רָעֵב וְיָצִיף וְצָמָא, וְצָמָא אֵילָן
שְׁפָרוֹתָיו מִתּוֹקִין וְצִלּוֹ נָאֵה וְאַמַּת הַמַּיִם עוֹבְרַת תַּחְתָּיו, אֲכַל מִפְּרוֹתָיו וְשִׁתָּה מִמִּיּוֹ
וַיֵּשֶׁב בְּצֵלּוֹ, וְכִשְׁבַּקֵּשׁ לִילָה, אָמַר: "אֵילָן אֵילָן, בְּמָה אֲבָרְכְּךָ? אִם אוֹמֵר לְךָ שִׁיְהוּ
פְּרוֹתֶיךָ מִתּוֹקִין, הֲרִי פְּרוֹתֶיךָ מִתּוֹקִין, שִׁיְהֵא צֵלְךָ נָאֵה, הֲרִי צֵלְךָ נָאֵה, שִׁתְהֵא אַמַּת
הַמַּיִם עוֹבְרַת תַּחְתָּי, הֲרִי אַמַּת הַמַּיִם עוֹבְרַת תַּחְתָּי, אֲלֵא, יְהִי רְצוֹן שְׁכָל נְטִיעוֹת
שְׁנוּטְעִין מִמֶּךָ יְהִיוּ כְּמוֹתְךָ" (לפי בבלי, תענית ו ע"א) 📖 האחים פליאמן

שַׁעַר הָאָבִיב

מוֹזָגִים לַגְבִּיעַ יַיִן שְׁמַחְצִיתוֹ לְכֵן וּמַחְצִיתוֹ אָדָם.

בְּכּוֹס הַשְּׁלִישִׁית קָיָם אֲזַיִן מְשֻׁלֵּם בִּין צְבָעֵי הַיַּיִן הַלְּבָן וְהָאָדָם וְהוּא מְסַמֵּל אֶת אַחַת מֵעֲוֹנוֹת הַשָּׁנָה הַמְרַשִּׁימוֹת בְּיֹתֵר. כָּל הַטֶּבַע אוֹמֵר שִׁירָה, הַשָּׂדוֹת נִפְרָסִים כְּמַרְבָּדִים יְרֻקִים, הַפְּרָחִים מְבַצְבְּצִים מְכֵל עֵבֶר בְּשֻׁלֵל צְבָעִים וְהַצְּבִים לּוֹבְשִׁים בְּחִזְרָה אֶת אֲדָרֵת הָעָלִים שֶׁפִּשְׁטוּ בְּסֶתֶו.

נִקְדִּישׁ אֶת הַכּוֹס הַשְּׁלִישִׁית לְעִידוּד הַקְּהֵלִית בְּיִשְׂרָאֵל, לְחֻזַּק הַחֲבֵרִיּוֹת בִּין פְּרָטִים וְקְבוּצוֹת מְרַקֵּעַ שׁוֹנָה וְלְבִסּוֹס הָאֲמֹן וְהַעֲרֹבוֹת הַהֲדָדִיִּים, כֹּה לְחַי!

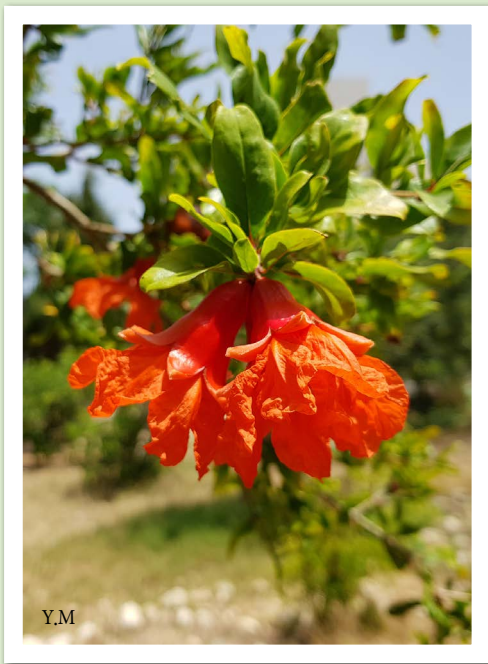
הַנְּיִ מוֹקוֹ/נָה וּמְזַמְנוֹ/נָה, לְשִׁתּוֹת כּוֹס יַיִן שְׁלִישִׁית מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת סֶדֶר לִיל ט"ו בְּשֻׁבֵט לְחַיִּים!

תִּפְקַחוּ אֶת הָעֵינָיִם, תִּסְתַּכְּלוּ סְבִיב פֶּה וְשֵׁם וְגַמֵּר הַחֶרֶף וְנִכְנַס אָבִיב בְּשָׂדֵה לֵיד הַדֶּרֶךְ יֵשׁ כָּבֵר דְּגֻנִיּוֹת אֵל תִּגִּידוּ לִי שֶׁכֵּל זֶה לֹא יִכּוֹל לְהִיֹּת אֲנָשִׁים טוֹבִים כְּאֲמֻצַּע הַדֶּרֶךְ אֲנָשִׁים טוֹבִים מְאֹד אֲנָשִׁים טוֹבִים יוֹדְעִים אֶת הַדֶּרֶךְ וְאַתֶּם אֲפֹשֵׁר לְצַעַד

נעמי שמר 🖱️ דני כץ

הָאָבִיב צָחַק וַיֵּשׂ אֶת פִּיּוֹ אֵלָיו וַיִּלְאַט זֶה הַיּוֹם לִי יוֹם הַלְּדוֹת חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשֻׁבֵט

נתן אלתרמן 🖱️ מרים יעקב

Y.M

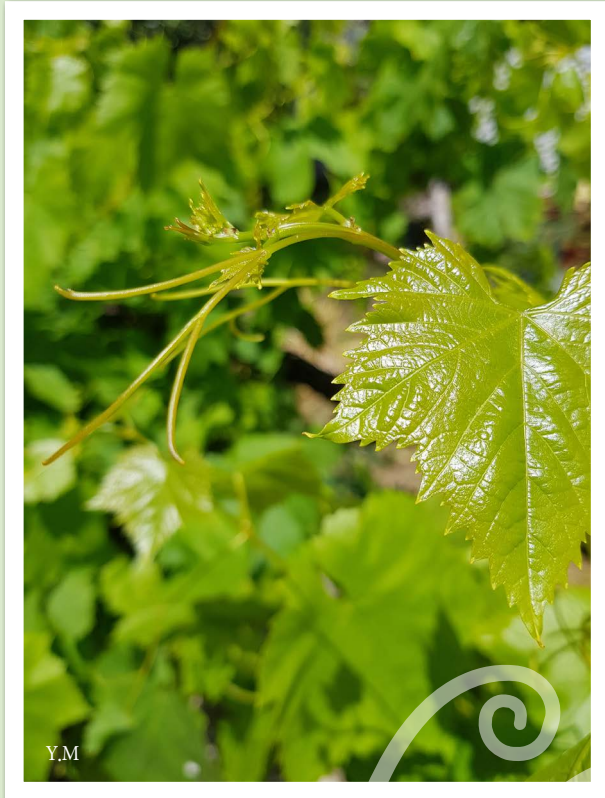
קהילות יהודי ארץ-אשור, המשמרות עד היום את הלשון הארמית המדוברת, היו נוהגות לחגוג מיד עם צאת החג, באיסרו חג פסח, יום המימונה, את חג אביב סְהַרְהָה. משפחות רבות היו יוצאות אל השדות על יד יובלי הנהרות, הפרת והחידקל, אופות לתם חדש שלאחר הפסח, שרות בלשון הארמית שירי עם ופיוטים ורוקדות לצלילי התוף והחליל, דְהוֹלָא וְזוֹרְנָא (👉 שיכאני). הן ראו בחדש ניסן ראש לחודשי השנה ולכן ברכו זה את זו בברכת רִישׁ שְׁתוּן בְּרִיכְתָא, יהי ראש השנה שלך מבורך. פעילים חברתיים מבקשים כעת לחדש את מסורת החג יחד עם קהילת יהודי מרוקו ביום המימונה. 📖 סהרנה - מימונה

בִּין נְהַר פֶּרַת וְנְהַר חֲדַקְל
עַל-הַנְּהַר מִתְמַר דְּקַל
וּבְדַקְל, בִּין עֶפְאִיו
תִּשְׁכַּן-לָהּ דְּוִכִּיפַת זְהָב

ח.נ. ביאליק 📖 גידו גוב ושלומי שבת

וְהִיא בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל
וְכָאוּ הָאֲבָדִים בְּאַרְץ אֲשׁוּר
וְהַנְּדָחִים בְּאַרְץ מִצְרַיִם
וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לַה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַם

ישעיה כז יג 📖 דוד צבאח

מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ
אֵל וְעֶרֶץ בְּסוּד קְדוֹשִׁים
וְלֵאיוֹן אֲוִיִּם עֲצָמָה יִרְבֶּה
מִחֲזִיק רְפוּוֹן יְדֵי רָשִׁים
כִּי הוֹצִיא כְּתָדֵשׁ אֲכִיב
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמוּשִׁים
הוֹדוּ לְאֵל כִּי הַחֲדָשׁ הַזֶּה
לָכֶם רֵאשׁ חֲדָשִׁים

ר' משה חוצין
משה חבושה וחברים 📖

Y.M

עולם הבריאה

הדרגה הרחבת השלישית והגבוהה ביותר בסדר העולמות היא עולם הבריאה, שהוא אחד מארבע עולמות קבליים הנקראים בקיצור אבי"ע. כאמור, עולם האצילות, העליון על הכול, הוא בלתי מושג, ולכן אין לו פירות המסמלים אותו. הפירות המסמלים את עולם הבריאה הינם פירות הנאכלים בשלמותם. דבר אחד מהם לא נזרק ואינו מתבזבז. תאנים (דבלות), ענבים (צימוקים) וחרובים, מסמלים את השלמות שאליה אנו מצווים לחתור. התאנה, משבעת המינים שבהם נתברכה ארץ ישראל, נזכרת כבר בסיפור גן העדן.

אִיךָ יוֹדְעִים שְׁבָא אָבִיב
מִסְתַּכְּלִים סָבִיב סָבִיב
וְאִם רוֹאִים שְׁאִין עוֹד בְּךָ בְּשִׁבְלִים
וְאִם רוֹאִים שְׁנַעְלָמוֹ הַמְּעִלִים
וְאִם פָּרַג וְגַם חֲרָצִית
לְכַבֹּד הַחַג קִשְׁטוּ אֶרְצִי
אֶז יוֹדְעִים, אֶז יוֹדְעִים
אֶז יוֹדְעִים, שְׁבָא אָבִיב

דתיה בן דור הופ

פְּרִי גִנֵּי הַגֵּה הַבְּאֲתִי
מְלוֹא הַטָּנָא רַב פְּאָר
בְּכוֹרִים פַּה הַעֲלִיתִי
וְרֵאשִׁי עֲטַרְתִּי זָר
בֶּן אֶכֶר מִפְּרִי גֵהוּ
תְּאִנִּים וְרִמּוֹנִים
וּבְסֵל לֹא עַל שְׁכֵמָהוּ
תְּהַמְיִנָּה זֹא יוֹנִים

שמאל בס שיר עז

Y.M

כי הנה הסתיו עבר, הגשם חלף הלך לו. הנצנים נראו בארץ, עת הזמיר הגיע
 וקול התור נשמע בארצנו. התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר נתנו רית.
 (שיר השירים ב יא-יג)

למה נמשלה תורה לתאנה? שרוב האילנות, הזית והגפן והתמרה, נלקטין כאחד
 והתאנה נלקטת מצט מצט, וכך התורה, היום לומד מצט ולמחר הרבה, לפי שאינה
 מתלמדת לא בשנה ולא בשתיים (תנחומא, פנחס יא). למה נמשלה תורה לתאנה?
 אלא כל הפרות יש בהם פסלת. תמרים יש בהם גרעינים, צנבים יש בהם חרצנים,
 רמונים יש בהם קליפיו, אבל תאנה כלה ופה לאכל. כך דברי תורה אין בהם פסלת
 (ילקוט שמעוני, יהושע א ב).

יש רגע קצר בין אדר לגיוסן
 שהטבע צוהל ככל פה
 הוא שופע חיים
 שכור ומבשם
 איך שיפוי יכול לרפא

יהודה פוליקר 🖱️

בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילוני גן עדן ואמר
 לו: ראה מעשי כמה נאים ומשבחיו הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך
 שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך. (קהלת רבה ז ט)

שער הקיץ

מוזגים לגביע יין שכלו אדם צד.

היין הסמוק שבכוס הרביעית והאחרונה מסמל את החמה האדמה, את השמש היוקדת בקיץ במלא צדה. המרבדים הירקים וצבעים זהב ושכולי השדה כורעות מעמם גרעינים. פרות הקיץ מבשילים, מלאי צסיס מתקתק וטעמם המעדן שובה כל חר.

נקדיש את הכוס הרביעית לאהבת השלום ולשלום האהבה, לדרכי נצח ולנתיבות שלום, לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה, כה לחי! הנני מוכן/נה ומזמן/נה, לשתות כוס יין רביעית מארבע כוסות סדר ליל ט"ו בשבט

לחיים

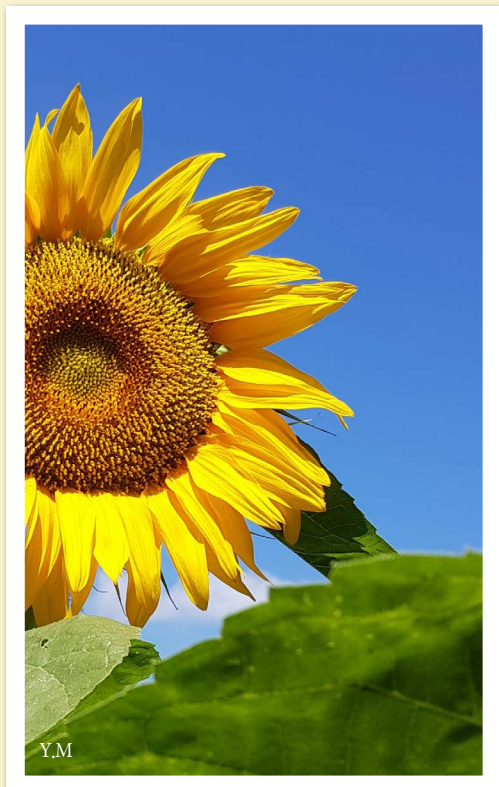
צץ הרמון נתן ריחו
בין ים-המלח לירוחו
שב, חומתי, גדודך מנדוד
שב, תמתי, דודך מדוד
אוצרות אופיר וצרי גלעד
רכב מצרים שללתי לה, בת
אלף הזמר אתלה לה מגן
מן היאור עד הירדן

יעקב אורלנד 🍷 רבקה זוהר ולירון לב

את כל פלאי הקיץ, את הקט
ואת קפיצות החרגולים
ואת קרירות הבקר, את הדבש
הזמנתי במיוחד בשבילי

לאה נאור 🍷 חוה אלברשטיין

הַלֹּךְ הַלְכוּ הָעֲצִים לְמִשְׁחַ עֲלֵיהֶם מְלֶךְ, וַיֹּאמְרוּ לַדָּיָה: מְלָכָה עָלֵינוּ. וַיֹּאמֶר לָהֶם הַדָּיָה:
הַחֲדַלְתִּי אֶת דְּשָׁנִי, אֲשֶׁר בִּי יִכְבְּדוּ אֱלֹהִים וַאֲנִשִּׁים, וְהִלְכֹתִי לְנוּעַ עַל הָעֲצִים? וַיֹּאמְרוּ
הָעֲצִים לַתֹּאנָה: לָכִי אֵת מְלָכִי עָלֵינוּ. וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתֹּאנָה: הַחֲדַלְתִּי אֶת מִתְקִי וְאֵת
תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה, וְהִלְכֹתִי לְנוּעַ עַל הָעֲצִים? וַיֹּאמְרוּ הָעֲצִים לְגַפְּןָה: לָכִי אֵת מְלָכִי עָלֵינוּ.
וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגַּפְּןָה: הַחֲדַלְתִּי אֶת תִּירוּשֵׁי, הַמְּשַׁמַּח אֱלֹהִים וַאֲנִשִּׁים, וְהִלְכֹתִי לְנוּעַ
עַל הָעֲצִים? וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֲצִים אֶל הָאֲטָד: לָךְ אֵתָה מְלֶךְ עָלֵינוּ. וַיֹּאמֶר הָאֲטָד אֶל
הָעֲצִים: אִם בָּאֵמֶת אַתֶּם מְשָׁחִים אֵתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם, בֹּאוּ חֲסוּ בְּצִלִי, וְאִם אִין, תֵּצֵא
אִשׁ מִן הָאֲטָד וְתֹאכַל אֶת אַרְצִי הַלְּבָנוֹן. (משל יותם, שופטים ט ח-טז)

בְּקִיץ הַזֶּה תִּלְבְּשִׁי לָבוֹן
תַּחֲשָׁבִי מַחְשְׁבוֹת בְּהִירוֹת
אוֹלֵי תִקְבְּלוּ מִכְּתַב אֶהְבֶּה
אוֹלֵי נַעֲשֶׂה בְּחִירוֹת
אֲנִי אֶבְחַר בָּךְ וְאֵת בִּי תִבְחַרִי
וְכִיחַד נִהְיֶה לְרַב
אִם בְּקִיץ הַזֶּה תִּלְבְּשִׁי לָבוֹן
וְתִתְפַּלְלִי לְטוֹב

נעמי שמר 🇮🇱 יגאל בשן ומרינה מקסימיליאן

מִמֶּתֶק פְּרִיֹן שֶׁל חֶרֶב
וְטַעַם יָשָׁן וְאֶהוֹב
זֶה שִׁיר שֶׁכָּתְבוּ וְנִטְעוּ רֵאשׁוֹנִים
כְּדֵי שְׁשִׁירוּ בָּנִים
חֶשֶׁק נְטִיעַת אֵילָנוֹת
נֹבֵעַ מִחֶפֶץ הַטֹּבֶת הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים

יוחאי בן אבי"ו 🇮🇱

חֶרֶב זֶה, מְשַׁעַת נְטִיעַתָּנוּ עַד שַׁעַת גְּמֵר פְּרוֹתֵינוּ שְׂבָעִים שָׁנָה (בבלי, בכורות ח ע"א).
חוּנֵי הַמַּעְגָּל, הָיָה מְהֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ וְרָאָה אִישׁ מִבְּגַר אֶחָד, שֶׁהָיָה נוֹטֵעַ עֵץ חֶרֶב. שָׂאֵל
אֶת הָאִישׁ: מָתַי לְדַעְתָּךְ יֵתֵן הָעֵץ הַזֶּה פְּרוֹתָ? הַשִּׁיב לוֹ הָאִישׁ: לְאַחַר שְׂבָעִים שָׁנָה.
שָׂאֵל חוּנֵי אֶת הָאִישׁ: וְכִי בְּרוּר לָךְ שֶׁתְּתִיָּה עוֹד שְׂבָעִים שָׁנָה? הַשִּׁיב לוֹ הָאִישׁ: כִּי אֲשֶׁר
בָּאתִי לְעוֹלָם, מְצֵאתִיו מְלֵא בְּעֵצֵי חֶרֶב, מִפְּנֵי שְׂאֵבוֹתַי נְטִיעוּ לְמַעַן, עֲתָה אֲנִי נוֹטֵעַ
עֲצִים לְטוֹבֶת יְלָדֵי וְלְטוֹבֶת הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים. (לפי בבלי, תענית כג ע"א)

זמרת הארץ

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם: אִם כֵּן אֶפְּאֹא, זֹאת עֲשֵׂא, קְחוּ מִזְמֶרֶת
הָאָרֶץ בְּכָלֵיכֶם וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְּחָה, מֵעֵט צָרִי וּמֵעֵט דְּבִשׁ, וְנָכַת
וְלֹט, בְּטָנָיִם וּשְׂקָדִים (בראשית מג יא). הַמוֹנֵחַ זְמֶרָה שֶׁבִּפְסוּק מֵתְכוּוֹן לְמִזְמֶרָה,
לְמִסְפָּרִיִּים שֶׁבָּהֶם נֶעְזְרִים לְקִטּוֹף פִּירוֹת. בִּימֵינוּ מִשְׁתַּמְשִׁים בּוֹ גַם לַעֲנִיַּן הַשִּׁירָה.
כִּי הָאָדָם עֵץ הַשְּׂדֵה (דברים כ יט). וְהִיא כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יֵתֵן
בְּעֵתוֹ וְיִצְלָהוּ לֹא יִכּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה וְיִצְלִית. (תהילים א ג) **איציק קלה**

בּוֹאִי, נְרוּץ לַשְּׂדוֹת, שָׁמַיִם יִפְתָּחוּ
וְנִשְׂמֵ אֲוִיר כְּנוֹעַ, לְנוֹעַ נֹעַ
בּוֹאִי, עֲכָשׂוּ זֶה קוֹרֶה זֶה לֹא בְּמִקְרָה
שְׂדֵה מִתְגַּלֶּה וְהָאוֹר מִתְבַּהֵר וְהַשֶּׁקֶט גּוֹבֵר

נרקיס

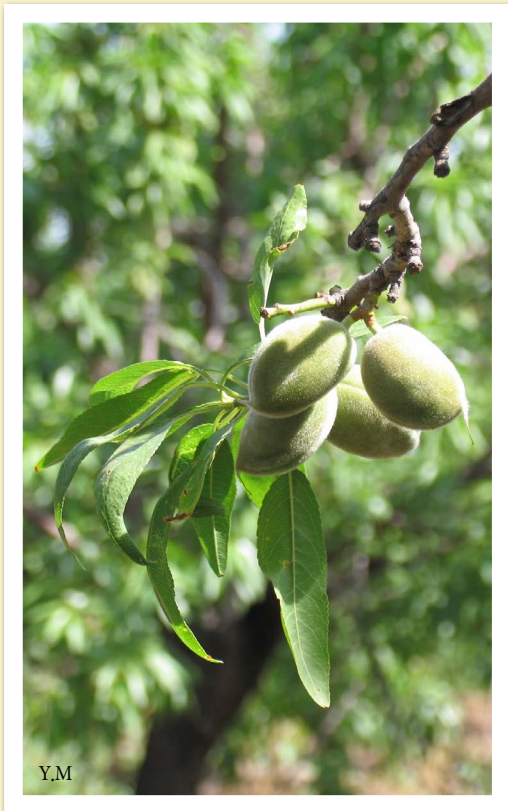
כֵּן אָדָם כְּעֵץ שֶׁתּוֹלַע עַל מַיִם
שָׂרֵשׁ מִבְּקֶשׁ
כֵּן אָדָם כְּסֹה מוֹל הַשָּׁמַיִם
בּוֹ בּוֹעֶרֶת אֵשׁ

יענקלה רוטבליט

עמיר בניון, שולי רנד ועקיבא

שָׂרֵשִׁים דְּרָכֵי אֲבוֹת
שָׂרֵשִׁים כָּל הַשְּׂבָטִים
כָּל שִׁירֵי דָּוִד עֲכָשׂוּ הֵם שָׂרֵשִׁים
שָׂרֵשִׁי מִנְּשִׁי שְׁלֵמָה
שָׂרֵשִׁי בְּנֹבִיאִים
שָׂרֵשִׁי בִירוּשָׁלַיִם וְסֵהרִים

אברהם לוי **ראובן ארז**

Y.M

שְׂקֵדְיָהּ יִפֶּת צְמֶרֶת
שְׂקֵדְיָהּ חֲמוּדָה
עֲדִינָה וְיַהֲדֶרֶת
פְּרִיחֶתָּה הַיְרֻדָּה
מִסְבִּיבָה הַרְיִק הַדְּשָׂא
וְכָל גֶּבֶט פֶּה גֶבֶט
כָּל אֲרֻצְנֹו מִחֲדָשֶׁת
ט"ו בְּשֶׁבֶט, ט"ו בְּשֶׁבֶט

לאה גולדברג 🖤 יונה בלנק

בְּרַחֲבֵי כְרֵמֵי מוֹלְדֶת
הַשְּׂקֵד כָּבֵד פּוֹרֵחַ
הַיְרֻקִים נוֹתֵן רִיחַ
מִתְנוּסֵס תְּכוּל-רוּחַ
נִצָּא-נָא כָּלֵנוּ
אֶל גֵּיאַ וְאֶל גֶּבֶע
כִּי חַג הוּא לְטֶבֶע
כִּי חַג הוּא הַיּוֹם

שמואל בס 🖤 ליאל אלמוג

שִׁירֹו שִׁיר לְשִׁתּוֹל
מִיַּהוּדָה וְעַד הַגָּלִיל
טַע וְשִׁתְּלִי, שִׁתְּלִי וְטַע
גַּם אֲנִי וְגַם אֶתָּה

יצחק שנהר 🖤 נעמי צור

לֹא שִׁרְתִּי לָךְ אֲרֻצִּי
וְלֹא פְּאֲרֵתִי שְׂמֹךְ
בְּעֲלִילוֹת גְּבוּרָה
בְּשֶׁלֶל קִרְבוֹת
רַק עֵץ יְדִי נָטַעוּ
חוֹפֵי יְרֵדוֹ שׁוֹקֵטִים
רַק שֶׁבִיל כְּבִשׁוֹ רַגְלִי
עַל פְּנֵי שְׂדוֹת

רחל 🖤 אברהם פררה

שְׂקֵדְיָהּ שְׂקֵדְיָתִי
לִי אֶתְּ לִי אֶתְּ יִפֶּתִי
יִשְׂרָה אֶתְּ לִי צוֹמַחַת
לְבִנָּה אֶתְּ לִי פּוֹרַחַת
אֲרָכִים הֵם הָעָלִים
וְעִמִּים הֵם הַצְּלִילִים
עֲנִפֵיךְ אֲרָכִים
וְשְׂקֵדֶיךָ מִתְּקוּים

בְּרוּכָה אֶתְּ שְׂקֵדְיָהּ
בְּרוּכָה יִפְהַפֵּיָהּ

יחיאל היילפרין 🖤 ציונה קיפניס

עֵץ נִטְעַתִּי בְּחַג הָאֵילָן
עֵץ נִטְעַתִּי בְּגֵי הַקֶּטָן
וְלֹאֲדַמַּת גֵּי אֲמֶרְתִּי כָּךְ
אֲנִי וְאֶתְּ קִשְׁוִירִים לְעַד
בְּנִטְעַע הָרֶה, וְהַנְטַע הָרֶה
יִגְדֵל וְיִצְמַח

אהרון זאב 🖤 נגה אשד

נָצַב אֱלוֹן גְּאֵה זָקוּף
כִּי הוּא אֹהֵב וְגַם אֹהֵב
לְמַעַן שָׁנָה שָׁנָה
תִּשְׂוֹב וּתְלַלְלֵב אֵלֶּה קִטְוָה

יעקב שבדוב 🖐️ שולה להב

בְּקֶר שְׂבִיט בְּרֶךְ לוֹטֶף
הַמַּעֲדָר עַל הַכְּתָף
נִטַּע רֶךְ בְּיָד
וּחֻדָּה רֶבֶה בְּלֵב

ליון קיפניס 🖐️ אופירה גלוסקא

פְּעַם עַל גְּדוֹת הַוַּאדִּי
שָׁנָי אֱלוֹנִים בְּסַלַּע
שָׁנָי אֱלוֹנִים יְדַעְתִּי
שֵׁם בְּמִרְד הַוַּאדִּי

נתן יונתן 🖐️ סוזי וחברים

שְׁנִרְחִיב דַּעְתָּנוּ כְּפִתְחוֹ שֶׁל אֹלָם
שְׁנִלְמַד לְהַנֹּת מִיְפוֹי שֶׁל הָעוֹלָם
כְּנִשְׂיָא הַחַגִּים בְּרֹאשׁ כָּל הַמַּעֲמָד
נִכְתִּיר אֶת הַחַג, ט"ו בְּשִׁבְט הַנְּחֻמָּד
הַעוֹרֵךְ

עַל עֲנָפֵי שֵׁטָה רְדָה עֲלָטָה
עַלְעֲלִיהָ רַחַח עֲלֵעַל
וּבְעֲלָטָה שֵׁם יְשָׁבָה כְּתָה
זְמֶרָה לְךָ נְשִׂיר, יַעַל

נתן יונתן 🖐️ האחים והאחיות

וְאֲחֵי הַעֲבָדִים, הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה
הַקְּצָרוּ בְּרִנָּה הַעֲמָר
מִי יִתְּנוּ-לִי אֲבָר וְעַפְתִּי אֶל-אֶרֶץ
בָּהּ יִגַּץ הַשְּׂקָד, הַתְּמָר

ח.נ. ביאליק 🖐️ אבי טולדנו

תַּפְּלָה לְשֵׁלוֹם הָעוֹלָם

אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ, אֲדוֹן כָּל הַיְצוּרִים
עֲשֵׂה לְמַעַן גּוֹי הָאָרֶץ בְּכָל קְצוֹת תֵּבֵל
הֲסֹר מֵעֲלֵיהֶם אֶת אֵימַת הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת
הַשְּׁקֵט אֶת הַמַּאֲבָק הַמַּחְרִיף שֶׁבִּין הַלְּאֻמִּים
טַע בְּלֶב כָּל בְּנוֹי אָנוּשׁ אֶת אֲהַבַת הָאָדָם
הַשְּׂרֵשׁ בָּהֶם כְּבוֹד לְבֵן הַדָּת וְהָאָרֶץ הָאַחֶרֶת

אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ, אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת
עֲשֵׂה לְמַעַן כָּל בְּנוֹי הָאָדָם הַנְּתוּנִים לְנֶגְעִים רַבִּים
מִנְעַ בְּטוֹבָה אֶת כָּל פְּגָעֵי הַטֶּבַע הַמַּתְרַגְּשִׁים עָלֵינוּ
סִלֵּק כָּל נֶגַע וּמַחֲלָה, כָּל חֶסְרוֹן וְשִׁבְרוֹן לֵב
אֲחַד אֶת כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל לְמַלְחָמָה בְּאוֹיְבֵי הָאָדָם
תֵּן בְּנוֹי תְּבוּנָה יִתְרָה לְהִתְמוּדָד עִם מוֹרְאוֹת הַחַיִּים

אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ, אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת
עֲשֵׂה לְמַעַן עוֹלְמָהּ הַשְּׂרֵי בְּסִכְנוֹת רַבּוֹת
הֲרַחֵב אֶת דַּעְתָּנוּ לְהַכִּיר אֶת עוֹלְמֵנוּ הַשִּׁבְרִירִי
קַח מֵעַמָּנוּ מַחְשָׁבוֹת רַעוֹת שֶׁל הָרֶס וְכִלְיָה
מִלֵּא אֶת יַדְיֵנוּ בְּיִכְלֵת לְשִׁמְרוֹ כְּתַקְוֵנוּ
חַבֵּב עָלֵינוּ אֶת הַחַי וְאֶת הַצּוֹמֵחַ וְאֶת הַדּוֹמֵם

אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ, אֲדוֹן כָּל הַנְּפֻשׁוֹת
עֲשֵׂה לְמַעַן בְּנוֹי הַשׁוֹחֲרִים אֶת הַנְּפָאָה וְהַטּוֹב
הָאֵר אֶת עֵינֵינוּ לְהַכִּיר בְּיַפִּי הַחַיִּים הַמְּגֻנִים
חֲזַק אֶת יַדְיֵנוּ לְיוֹצֵר וּלְחַדֵּשׁ בְּמַלְאכַת מַחְשָׁבַת
לְמַדְנוּ לְהַעֲרִיף אֶת עֵשֶׂר הַתְּרֻבוֹת הָאָנוּשִׁית
הַבְּיֻנוּ אֶת דְּרָכָיו הַנִּסְתָּרוֹת שֶׁל הָאֵשֶׁר

אֱלֹהֵי כָּל הָאָרֶץ, אֲדוֹן כָּל הַיְצוּרִים
עֲשֵׂה לְמַעַן הַכֵּל, לֵלֵא יוֹצֵא מִן הַכֵּלֵל

אָבו, אַם תֵּאמְרוּ, אָבְדוּ נַחֲמוֹת
הַיִּטּוֹ בְּשֶׁבֶט אֶל יַם הַשָּׂדוֹת
מִן הַקָּר הָאֶפֶר, מִבֵּין צִנּוֹת
שְׂקֵדִיּוֹת מְלִבְיָנוֹת פּוֹרְחוֹת כְּכֹלוֹת,
כִּי שׂוֹקֵד, כָּךְ אוֹמְרִים, רוֹכֵב עַרְבוֹת
לְחַדֵּשׁ יָמֵינוּ, בְּרֵאש�ׁ-שְׁנֵת-הָאֵילָנוֹת

העורך